

FRANTIŠEK PALACKÝ.

(Ze Slavína.)

Dokončení.

Tak přiblížil se rok 1848. Palacký, posud tichý pracovník na poli literárním octl se náhle v proudu života politického a jako tam tak i zde hleděno naň co na vůdce, jehož rozkazům dobrovolně každý se chtěl podrobiti. 15. března prohlášena císařem Ferdinandem, nemohoucím již déle nátlaku okolností odporovati, konstituace, zrušena censura a udělena svoboda tisku.

Než vláda jen slibovala a proto rostla nedůvěra proti ní co den, důstojnost její klesala, i nastala obava, že vypukne vzpoura, a povstálý lid sřítí trůn a zvrátí všechny pořádek. Proti tomu muselo se pracovati, neboť každý, kdo trochu jen běhu politických si všiml, musel nevyhnutelně se přesvědčiti, že násilný převrat bude hrozbou mladé naší svobody a že konstituace, sotva národům udělena, ustoupí reakci. I zvolen tedy z předních mužů země národní výbor, mezi jehož nejčelnější členy Palacký a Rieger náleželi, a jemuž přiděleno bdíti nad pořádkem v zemi a konati přípravné práce k sněmu svolanému 30. března. První schůze národního výboru odbývána 13. dubna.

Palacký co politik a s ním celá strana mírného rozvoje usnesla se na těchto zásadách: "Úplná neodvislost Čech od budoucí říše německé, zachování říše rakouské a takové zřízení zemí českých, aby co do vnitřních záležitostí samy sebe spravovaly." Zásady tyto prohlásil slavně Palacký, odpovídaje na došlý jej 10. dubna přepis z Frankfurtu od tak zvaného výboru padesáti, zvoucí jej, aby účasten byl prací jejich k ustrojení parlamentu zamýšlené říše Německé. V listu dnem 11. dubna 1848 do Frankfurtu co odpověď na vyzvání toto zaslané odmítá Palacký nejprve domněnku, jako by kdy koruna česká byla náležela k říši německé, jako snad jiné země rakouské, a vykládá, že poměr ten byl vždy jen panovníka k panovníku a ne národa k národu; že Němci chtějíce zbudovati říši německou musí projíti republikou a že nijak nemůže si přáti, aby ve zmatcích a strastech z převratu toho nutně plynoucích, měly i země české účastenství, dokládá pak, že samostatného mocnářství rakouského potřebí jest k obraně rozličných národů v něm spojených a že se tudy nesmí rozdrobiti poddáním se jedné části zemí pod vrchní vládu německou. Tehdy učinil Palacký i onen pamětný výrok, že by se Rakousko muselo utvořiti, kdyby ho nebylo.

Než co zmohly důvody Palackého ve Frankfurtě! Vášni zaslepení němečtí stranníci rozzuřili se ještě více proti nám a usnesli se, že co příslušníci říše musíme do Frankfurtu jíti. U nás doma však měl list ten veliký účinek, on jako by rázem byl otevřel oči všem, jím vyřčeno veřejně, že jsme svoji a že svými zůstat chceme.

Palacký jsa v čelo národního hnutí postaven měl nabýti nejdůležitějších hodností a úřadů. Vláda nemajíc nikde důvěry, činila co mohla, aby stala se populární, a obrátila se, jak to bývá, v této nouzi své k Slovanům. Aby dala jaksi zevnější potvrzení snaze této, povolal ministr Pillersdorf 8. května Palackého do Vídně, nabízejce mu ministerstvo vyučování. Palacký za poměrů snahám jeho odpovídajících byl by přijal ministerstvo, než po krátké rozmluvě s ministrem seznal ihned, že by zásady své zapřítí musel, i zamítl tedy úřad ten. Že učinil tím vlastně vládu vděk, nenadál se Palacký, neboť, jakmile se rozneslo, že má být jmenován ministrem, rozzuřila se celá ta chasa

německých fanatiků proti němu i proti vládě, křičíce o poslovanění a utlačování, ba i o život Palackého ukládáno.

Neupřímnost vlády, jednající jinak a mluvící jinak, bouřila lid v zemích korunních, jenž domáhaje se slíbených svobod, býval vždy a všady odstrkovan; rozosýlal vláda z Vídně tajné instrukce odporující přímo národním snažením a tím popuzovala lid proti sobě. Aby se všem možným nebezpečím vyvarovala, zařídila se v Praze 30. května vláda prozatímní, jejíž členové byli: Palacký, Rieger, Boroš, hrabě Albert Nostic, dr. Brauner, hrabě Vilém Wurmbbrand, dr. Strobach a Herzig, liberecký továrník. Avšak celá tato vláda neměla nijaké moci, byl to takřka jen prázdny zvuk, vláda vídeňská bála se jí tak jako nespokojeného národa, a místo aby jí byla dala moc do rukou na potlačení zmáhající se nespokojenosti v zemi, nedůvěřovala jí. To dobře vida Palacký vzdal se úřadu tohoto, jsa toho náhledu, že netřeba mu tam nésti břímě odpovědnosti, kde žádného práva a žádné moci nemá. Na konec nedošlo sestavení vlády prozatímní císařského schválení a tak rozšla se úplně, aniž by byla co vykonala.

V bouřlivých a nepokojných těchto dobách svolán do Prahy první sjezd slovanský a sice za tím účelem, aby stalo se společné dorozumění, kterak Slovanům hájiti se proti přechmatům jak Němců tak Maďarů. Byloť toho velmi potřebí, neboť tyto kmenové, zvyklí na jakousi nadvládu nad ostatními národy říše rakouské, nemohli snésti čilejší ruch všude se ozývající, nemohli uvyknouti myšlence, že i Slovanům mají a musí být poskytnuta aspoň nějaká politická práva, neboť to viděli jasně, že i tato Popelka mezi národy nehodlá déle zůstat v zákoutí, a proto tedy ty strachy, proto bezmyslné to pronásledování. První schůzi odbýval sjezd 2. června v sále žofinském. Byl velmi četně navštíven všemi kmeny slovanskými a Palacký mu předsedal. V zahajovací řeči své pravil: "Jest to cit svobody, cit bratrské lásky a svornosti, jenžto spojuje nás na tomto místě. Svoboda, kterou nyní se fidíme, není nová a nebývalá mezi námi, není štěp přinesený k nám z cizích krajů: jest to strom samostatný na domácí půdě naší, jest to původní a prvocodinné dědictví dávných otců našich. Pravěcí Slované byvše před zákonem všichni sobě rovni a nebaživše nikdy po panství nad jinými národy rozuměli tomuto dědictví od jakživa mnohem lépe, nežli mnozí za našeho věku chválení kmenové souděvů našich, jenž i podnes tuším ještě svobodu bez panství chápají a pojímají neumějí. Nuže, učte se napotom od nás, kterak rovnoprávnosti národů rozuměti a šetřiti se má. Toť hlavní jest úloha sjezdu našeho. Slovan jest a bude nepřemožitelným, pokudkoli heslo spojení, svobody a rovnosti ozývají se bude v srdci jeho." — Avšak i sjezd tento neměl úspěchu. Báliť se ho Maďaři a jim i popichování vídeňských demagogů podařilo se překaziti jej. Dne 11. června byla mše na náměstí svatováclavském. Provolán boj mezi bezbranným lidem a vojskem, tekla první občanská krev v ulicích pražských, sjezd rozehnán a Praze nastaly bouřlivé dny svatodušní. Nemůžeme se zde o nich a následcích jich rozpisovati, dnes každý cítíme, že byly pro nás velmi neblahé. Sněm, do něhož tolik nadějí skládáno, nesešel se více, za to však ale svolán říšský sněm do Vídně. Nastaly volby do něho a Palacký, zvolen v Čechách v pěti okresích, přijal na se zastupování Nového města pražského. Působení jeho nebylo

hlučné, za to ale tím důležitější. Nejsa zvyklý házetí frásami kolem sebe, nemluvil Palacký, leč když toho nejnnutnější potřeba žádala, za to však tím úsilovněji pracoval; bylť on duší pravice československé, zastávající jednotu říše na základě úplné samosprávnosti všech národů. Zvolen jsa do odboru pro vypracování ústavy říšské, byl takřka duší její. 2. září podáváno Palackému opět ministerstvo vyučování, jež on ale opět odmítl. Posud stála strana slovanská věrně při vládě, než když vláda zřejmě proti jejím snahám pracovati počala, prohlásil Palacký jmenem pravice, že od této chvíle půjdou svou vlastní cestou bez ohledu na vládu a přání její, staň se co staň. Brzy na to došly zprávy o strašném zavraždění hr. Lamberta v Pešti, současně skorem vypukla i revoluce ve Vídni — 6. října 1848, — jež hlavně rozzuřila se proti slovanské pravici. Palacký unikl nebezpečí života, jež mu hrozilo, jen náhodou; rovněž tak i Rieger a jiní čelní poslanci. 5. listopadu t. r. dobyta Vídeň a Jelačič povolal Palackého tam k sobě, aby se dorozuměli o o ústavní otázce rakouské.

K naléhání hlavně českých poslanců svolán pak říšský sněm do Kroměříže. Než i ten po neplod-

pování vyličován, přikročil v letech 1872—2. k opětovnému přepracování této látky, jež v těchto letech ve 3 svazích vydal; v téže době spracoval i období mezi léty 1253—1403, takže dějiny až do r. 1526 tím ukončeny. Dále pracoval pro pokročilý věk se neodhodlal a chtěl pouze příležitostně se pokusiti o přepracování dějin starších, k čemuž ovšem již nedošlo. Nebude od místa připomenouti, že Palacký měl též značné účastenství při založení "Svato-boru", spolku to k podporování chudých literátů českých. V čelo tohoto zajisté velice lidumilného spolku postaven jako starosta r. 1862 Palacký. Konečně nutno se ještě zmíniti o poslední literární práci Palackého. Roku 1871 počal vydávati pod jménem "Rudo-hošť" sbírku svých článků a rozprav z oboru řeči a literatury české krasovědy, dějin a politiky (3 díly), jež ukončil znamenitým doslovem, takřka svou politickou závěť, která ovšem nemálo rozčílila veškerou německou žurnalistiku.

V r. 1876 dne 26. května zemřel v patriarchálním stáří a pohřben byl na hřbitově v Lobkovicích, kamž každoročně v den jeho úmrtí konají se pouti přátel jeho osobních a zástupců vděčného ná-

ADMIRÁL CERVERA y TOPEPE,
velitel španělské eskadry kapverdské, kteráž, dle docházejících zpráv, v přístavu santiagském "zaspuntována" jest, jest důstojníkem vynikajícím a dostalo se mu vyznamenání za chrabrost, ve válce karlistické a africké projevovou.

né činnosti v brzku rozehnán a hrdina z barikád, ministr Bach, počal zkouseti, jak že to půjde s absolutismem. Národům hodilo se kus papíru a ten bezcenný papír jmenovali pěkným jmenem oktrojovaná ústava od 4. března 1849. Než i ta špetka svobody, mže-li se to, co oktrojírka národům ponechala, tak nazývati, byla lidu vyrvána, přišloť se k náhledu, že tenkrát nejlépe se vládne, když páni proučejí a lid mlčí a poslouchá.

V Havlíčkových "Národních Novinách": "O centralisaci a národním rovnoprávnosti v Rakousích", Palacký vyložil přední úkol vlády po zavedení a ustálení konstitučního zřízení, kterýžto článek vlastně přispěl k nevrázení vlády rakouské na Palackého a přispěl k tomu, že Palacký jsa štván a podezříván i ve středu společnosti české, uchýlil se úplně do soukromí a věnoval se pouze svým pracím až do roku 1860.

V těch letech spracoval nejdůležitější a nejkrásnější část svých dějin, války husitské, a dobu Jiřího z Poděbrad a poměrně již slabší dobu Jagellonskou od roku 1043—1526, takže do roku 1867 byl s velikou částí svých dějin — vyjma období od roku 1253—1403 úplně hotov. Uznáváje především neobyčejnou důležitost hnutí husitského, které dosavad nebylo

roda, který v něm viděl svého knížete, velikána, obra duchem a jemuž povždy každá česká chata, každé srdce zachová to, co on věnoval svému českému lidu — svou celou lásku!

S jarem.

Zmocní se člověka obyčejně slabost zmalátnělost a stálá unavenost, ospalost, nechť k práci, ztráta síly tělesní i duševní. To se jmenuje jarní nemoc. Krev potřebuje důkladného vyčištění.

Severův Krvečistitel

stojí v čele všech léků pro vyčtený účinek svůj na vyčištění a seslání krve. Pan Jan Kardoš z Forest City, Pa., píše: Před krátkým časem jsem vám psal, že má dcera přišla ze staré vlasti a hnusavou ránou na noze: nepomohl jí ani lékař v staré vlasti. Psal jsem vám o radu co mám a tím dělati a učinil jsem jak jste mně poradil. Severův Krvečistitel a masť na rány a bolesti jí bez dalších lékařských úctů docísta pomohly.

Severův Krvečistitel účinkuje všude, kde nečistá krev je příčinou vyrážek, bouří, vředů, hnisů, krtic, nezdravosti a tělesné slabosti, jakož i v chorobách pohlavních. Láhev \$1.00.

Mnohý člověk trpí bolestí a říká, že mu nic nepomůže. Kdo zkouší Severův Olej sv. Gottharda ví, že ten každou bolest zažene hned. Cena 50c.

W. F. Severa, český lékárník, CEDAR RAPIDS, IOWA, T. H.

Přepílačte na čas. "Hospodář" pouze \$1 na rok.

"Alpha De-Laval"
odstředivky mléčny
De Laval Alpha Baby odstředivky mléčny byly prvními, vždy nejlepšími a nejúčinnějšími. Zaručeny, že jsou lepší nežli všechny imitace a patřily. Schváleny všemi autoritami. Více než 125,000 jich v užívání. Prodá se jich desetkrát tolik jako ostatních dohromady. Všechny druhy a velikosti \$60 do \$225.— Ušetř 45 až \$10 na jedné kráve ročně více nežli usazovaním mléka a o \$3 až \$5 na kráve více nežli odstředivkou naše nápodobující. Zkontrolujte si o nové "Baby" neb "Dairy" Separator-katalog, č. 298 obsahující hojnost praktických pokynů mlékařských. Th-94-6m
THE DE LAVAL SEPARATOR CO.
Randolph & Canal St., 74 Cortlandt Street, Chicago, New York.

Frank Doležal
český právník
FREMONT, - NEBRASKA...
Vyřizuje veškeré soudní a právní záležitosti při vrchním, aneb krajském soudu v kterémkoliv okresu. Máe důkladnou znalost práv, nabízá služeb svých co krajanům ve všech částích státu. 21ř.
Krajané navštívivší Omahu neměli by opomenouti navštívit
..hostinec..
roh 6tá a Pacific ul.
(pouze blok a půl východně od nádraží.)
řízený **P. A. KŘEČKEM.**
Výtečný Omašský ležák, dobrá vína, doutníky atd. naleznou tu hosté v hojné zásobě a mimo toho jsou v hostinci tomto bezpečni. 28ř

Postarejte se o budoucnost svých rodin
přistoupením k rozvětvenému řádu
WOODMEN of the WORLD,
jenž vyplácí pojistné správně a rychle.
JEDNÁNÍ V ŘEČI ČESKÉ
Hledají se jednatelé, k založení nových táborů. Výhodné podmínky.
Dopíše o podrobnosti český neb anglicky na vrchního velitele
J. C. ROOT,
311 Sheely Block, OMAHA, NEB.

FRANK E. BLISS ..... prodáváč
F. C. BLISS ..... prodáváč hovězí dobytky
JOS. BLISS ..... prod. ovci a gen. mng.
J. H. BLISS ..... prodáváč dob. vepř.

Kterýkoliv z nich pracuje v zájmu svých zákazníků.
Joseph Bliss,
komisionář se živým dobytkem.
230 New Exchange Bldg.,
SOUTH OMAHA - - NEB.

Všemožná péče věnuje se všem záležitostem i zasíláním. Přijete Vaše jest uctivě žádána.

Tržní ceny na požádání.
Frant. Weimann, všeobecně v Colfax Co. známý co řádný a svědomitý muž, sochotou obsluhuje krajanů v řeči české.

Pšenice jest králem.
Farmáři západní Kanady jsou vůbec mezi nejbohatšími zeměděly. Dočítali toho péstováním **torré pšenice čis. první** na farmách vládou kanadskou obdrželi...
ZDARMA

Uvažte, 160 akrů pozemku zdarma a nyní těží na pozemku tom \$15.00 až \$20.00 z akru nad veškeré výlohy.....
Osadníci přistěhovavší se, jsou nejzámožnějšími občany Kanady.
Máme skvělou upravený obědník či pamphlet v české řeči a zašleme se každému na požádání u pana W. V. Bennett 801, N. Y. Life Omaha, Neb., aneb dopisem na Management of the Interior, Ottawa, Canada.—Prohodíte-li přestěhovati se, přište bez odlo zašleme Vám obědník zdarma.